

ONDERZOEKERSVREUGDE EN -VERDRIET MET DE VOSSEN EN MARTERS

Met 12 geslaagde vossen en marters in het proefblok (100 km²) bij Geraardsbergen gaat het voorjaar 2001 de annalen in als een 'goed vossenjaar' (hoewel sommigen daar ongetwijfeld anders zullen over oordelen...). Ook de vangst van jongen viel behoorlijk mee : 65 nieuwe dieren konden worden gemerkt en brengen het totaal voor de onderzoeksregio op 229. Inmiddels zijn er daarvan reeds 58 teruggemeld - het beeld van de dispersie van jonge dieren begint vorm te krijgen. Drie 'bijvangst' van volwassen dieren zouden de zaak tot een onverhoopt succes maken, ware het niet dat één dier, ten gevolge van stress, bezweek. Daartegenover werd ons evenwel een volwassen rekel 'cadeau' gedaan, nadat die door natuurliefhebbers op de rand van een grensoverschrijdend reservaat gered werd uit een (Waal en dus toegelaten) stroop. Na uitgebreide interventie van politie, boswach-

ters en de plaatselijke jachtwachter werd de vos voor het onderzoek ter beschikking gesteld. 'Prosper' mag van geluk spreken... Bijzonder leuk was de hervangst van Alice, op 4 mei 1999 te Overboelare als nestjong gemerkt, en dag op dag twee

jaar later als moeder van een kroostrijk gezin hervangen in dezelfde burcht. Eén van haar zoons werd inmiddels geschoten, moeder blijft voorlopig de dans ontspringen.

Amedé, een uit de kluiten gewassen bunzingmannetje, werd begin maart gevangen en kreeg een zender ingeplant. Het opsporen van de dagrustplaatsen vergt soms enig geduld en een dosis geluk : het zendbereik bedraagt amper een paar honderd meter, terwijl het dier er een activiteitsgebied op nahoudt waarin de verste punten al gauw 4-5 km (!) uit elkaar liggen. Opsporing vanuit een gecharterd sportvliegtuigje staat inmiddels ook ter beschikking, al moet ruiterlijk toegegeven worden dat het de eerste keer even wennen was, de prilse grillen te trotseren vanuit zo'n go-cart met vleugels.

Met Zoë, een eerstejaars Steenmarter liep het onverwacht snel verkeerd af : amper een week na aanbrengen van de zender werd zij doodgebeten, door een ... Vos ! Van je vrienden moet je het hebben...

Contactpersoon :
Koen.VanDenBerge, tel.: 054-43 71 12;
e-mail : Koen.VanDenBerge@lin.vlaanderen.be

Zaadboomgaarden voor autochtone bomen en struiken

Contactpersoon : Kristine Vander Mijsbrugge, tel. 054-43 71 27 ; e-mail : Kristine.VanderMijsbrugge@lin.vlaanderen.be

Vorige jaren, en ook dit jaar, werden behoorlijk wat inspanningen geleverd om autochtoon zaad te oogsten op plaatsen waar nog autochtone genenbronnen aanwezig zijn. Deze inspanningen zijn vooral afkomstig van zeer bereidwillige boswachters, Regionale Landschappen en enkele mensen uit de natuurverenigingenhoek. Voor allen bij deze een extra pluimpje op de hoed. Toch blijkt telkens opnieuw dat de oogst op geïventariseerde lokaties zeer tijdrovend is. De lokaties liggen niet steeds dicht bij elkaar, niet alle gewenste soorten zijn er samen aanwezig, de betreffende plaatsen zijn niet altijd gemakkelijk bereikbaar, de bomen en struiken dragen niet steeds zaad (beschaduwde exemplaren komen vrijwel nooit aan de bak) prospectie op voorhand is noodzakelijk en op zich ook tijdrovend, ... Allemaal goede redenen om te ijveren voor autochtone zaadboomgaarden. De enige doelstelling van deze aanplantingen is een overvloedige productie van vitaal zaad (met een voldoende genetische diversiteit). Hiertoe worden de bomen en struiken in een wijd plantverband gezet en zodanig behandeld dat gemakkelijke oogst gegarandeerd is. Als vuistregel om voldoende gene-

tische diversiteit te garanderen wordt minimum 30 individuen per soort vooropgesteld. Een bufferzone rond de zaadboomgaard wordt in acht genomen om kruisbestuiving met mogelijk allochtone individuen in de buurt te vermijden. Om het uitgangsmateriaal van deze zaadboomgaarden zo zuiver (autochtoon) mogelijk te houden, wordt geopteerd voor vegetatief vermeerderd materiaal, uiteraard afkomstig van geïventariseerde genenbronnen. Hiertoe werd deze zomer vegetatieve vermeerdering, dus 'groenstek', uitgeprobeerd van een hele reeks autochtone soorten uit de Vlaamse Ardennen en de streek rond Gent. Dit was goed voor een 3000-tal groenstekken. Enkele soorten stekten vlot (Gelderse roos, Sporkehout, Glade en Ruwe iep, Rode kornoelje, Veldesdoorn, diverse rozensoorten). Sommige lieten zich niet zo gemakkelijk stekken (diverse rozensoorten, Haagbeuk, Hazelaar, Vogelkers, Sleetdoorn, Mispel, Kardinaalsmuts, Lijsterbes, Ruwe en Zachte berk, meidoornen) en enkele gaven volledig verstek (Gewone es, Zwarte els, Wegedoorn, Zomereik). Deze winter wordt winterstek uitgeprobeerd vnl. van de moeilijker soorten. Enkele soorten van de Vlaamse Ardennen krijgen binnenkort reeds een mooi zuidelijk georiënteerd plaatsje toebedeeld in het domein 'De Kriephoek' te Semmerzake. Het ligt in de bedoelingen deze werkwijze de komende jaren sterk uit te breiden zodat uiteindelijk voor volledig Vlaanderen zaadboomgaarden ter beschikking komen van alle courant aangeplante inheemse soorten.

Stikstoffluxen Grove den

Contactpersoon : Johan Neiryck, tel.: 054-43 71 19 ; e-mail : Johan.Neiryck@lin.vlaanderen.be

Afzetting en omzetting van atmosferische stikstof leveren een belangrijk aandeel in de actuele zuurproductie en eutrofiëring van vele Vlaamse bossen.

Monitoring van stikstofafzettingen, gemeten binnenin de bestanden van geselecteerde bosgebieden in Vlaanderen, kunnen uitsluitend brengen of maatregelen bedoeld, om de uitstoot te verminderen van ammoniak en ammonium (mestactieplan) of stikstofoxiden (NO_x-filters gebouwenverwarming, toepassing katalysator bij vervanging wagenpark), enige wijziging teweegbrengen in de stikstofinput in bossen.

Door interacties met de boomkroon geven deze depositiemetingen slechts bij benadering een idee van de totale stikstofinput van bossen. Zo wordt ammoniak in geringe tot grote mate door de kronen opgenomen en ingewisseld voor calcium, magnesium en kalium (basische kationen). Op de meetflore site te Brasschaat wordt in het kader van het VLINA-project "Modellerende van de verzuring- en vermesinggevoeligheid van Vlaamse bossen met gemodelleerde depositiefuxen" de totale stikstofinput in een grove-dennenbestand begroot. Op de meetflore worden op diverse hoogtes boven het kronendak ammoniak en stikstofoxiden gemeten met automatische meettoestellen, die respectievelijk volgens het principe van de "natte denuder" en "chemieluminescentie" werken. Daarbij worden in samenwerking met de VITO gasvormig salpeterzuur en aërosolen van ammonium en nitraat bepaald. Aan de hand van metingen (NH₃) en depositiemodellen (HNO₃, NO, NO₂, aerosolen) wordt de droge depositie van de meeste stikstofcomponenten begroot. Op die manier wordt de samenstelling van de stikstofinput duidelijker en kan de stikstofbalans van de bodem en het boscysteem beter worden berekend.

Meting van de concentraties van gasvormig ammoniak en ammoniumaërosol door middel van de combinatie honing-raatdenuder-filterpack

Adressenbestand

Deze Nieuwsbrief wordt gratis verstuurd naar een 1600-tal adressen in Vlaanderen. Het adressenbestand werd o.m. samengesteld op basis van het 'Adresboek' van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, aangevuld met de adressen van instanties, verenigingen of personen waarmee regelmatig wordt samengewerkt of overleg wordt gepleegd. Wijzigingen of correcties, alsook wenselijke aanvullingen in verband met deze adressen kunnen steeds doorgegeven worden aan het Secretariaat Nieuwsbrief IBW, t.a.v. Carine Buysse, Gaverstraat 4, 9500 Geraardsbergen.
Tel. : 054- 43 71 39 ; e-mail Carine.Buysse@lin.vlaanderen.be